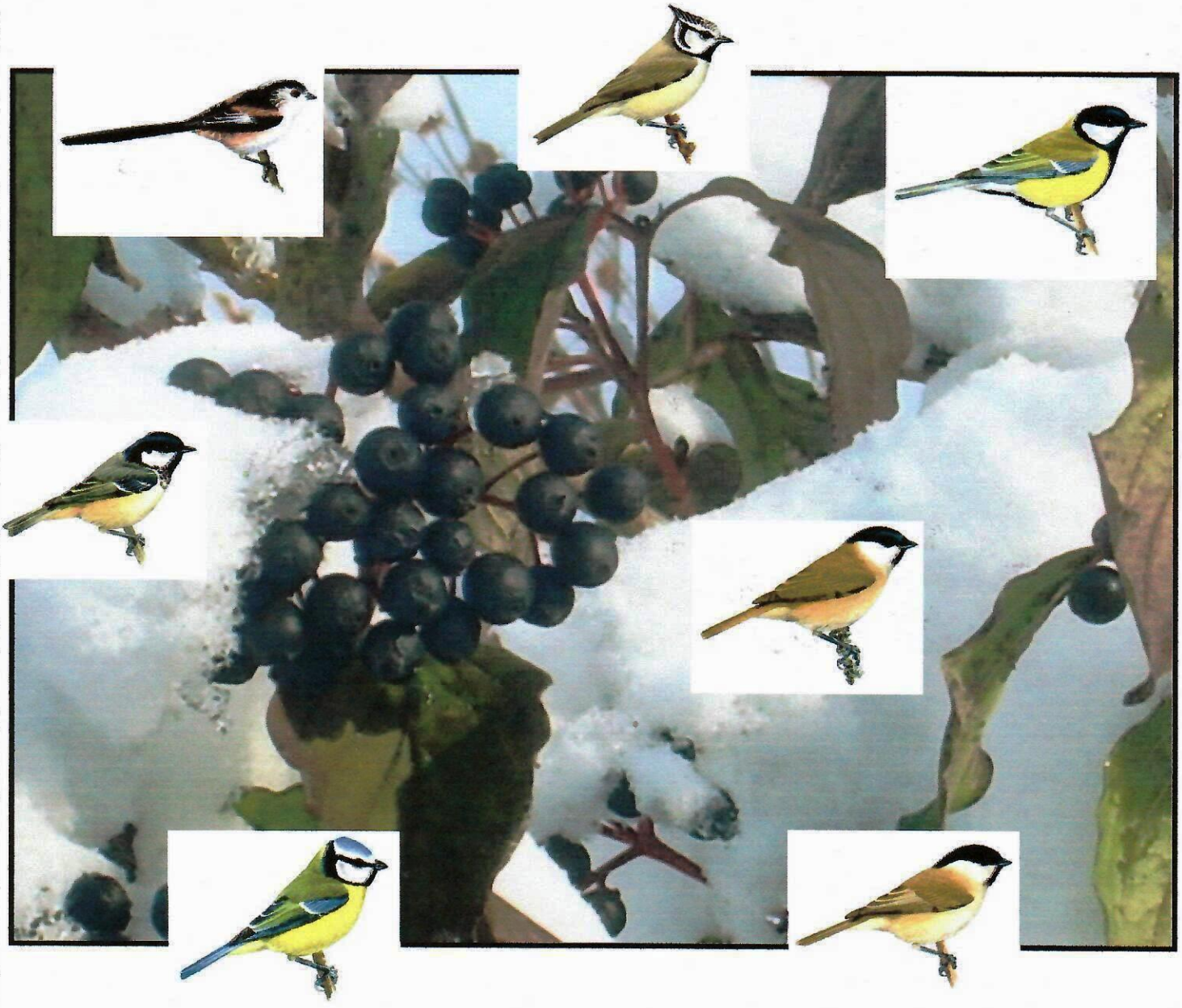
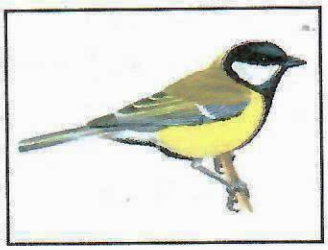
Carduelis no. 10

Revista clubului ornitologic Scatiii- Anies
Sucursala a S.O.R. si club afiliat Federatiei Franceze a Cluburilor CPN

Pitigoiul mare (*Parus major*)

- **Identificare** - pasare mica cu ciocul scurt ; cel mai mare dintre pitigoi, usor de recunoscut după caciulita neagra (calota) trasa pana la ochi, obrajii albi şi cravata neagra care coboara de sub cioc pe burtica galbena pana sub coada (la mascul aceasta dunga este mai larga). Restul penajului este galben verzui, verde deschis, gri verzui (in functie de sex, varsta sau anotimp). Se poate confunda cu pitigoiul de bradet care are insa o dunga alba pe ceafa si burta crem - rozaliu deschis.

- **Cantec** - ca toate speciile de pitigoi este un palavragiu neintrecut : ciripit metalic : tin-tin, tiu-tiu-tiu, tzin-tin-tzin sau tit-tit-titit. Masculul este galagios tot timpul anului cantand atat pentru a-si delimita teritoriul cat si pentru atragerea unei partenere.

- **Regim alimentar** - In timpul iernii pitigoiul carbunar, cum mai este numit, cauta fara odihna oua si larve de insecte completandu-si meniul cu seminte oleaginoase. Acesti cautatori neobositi de insecte sunt ajutoare de prim rang pentru pomicultori si silvicultori. In timpul primaverii ciuguleste matisorii, mugurii si florile unor arbori apreciind foarte mult nectarul acestora. Pitigoiul mare, pitigoiul sur si cel albastru pot coabita

in aceeasi padure ; pentru a evita concurenta la hrana, fiecare si-o cauta in locuri diferite : pitigoiul mare exploreaza partea inferioara a copacului si trunchiul, cel sur cauta hrana pe ramurile mijlocii, iar cel albastru pe ramurile subtiri si în varful arborilor.

- **Habitat** : Pitigoiul mare este prezent in toate

tipurile de habitate, fiind cel mai putin pretentios dintre speciile familiei, putand fi vazut in oricare zi a anului in parcuri, gradini, livezi si orice fel de paduri.

- **Comportament** : In afara perioadei de cuibarit este o pasare gregara (care are tendinta sa traiasca in cete, grupuri familiale) sau se alatura altor pasari. Se poate vedea în trupe de 20 - 30 de exemplare impreuna cu alte specii inrudite mai ales în zonele impadurite. Este un vizitator foarte frecvent al cantinelor de iarna, fiind deloc sperios si indraznet, stiind sa profite de resursele naturale si artificiale ale gradinilor si livezilor.
- **Cuibarire** : Cuibul este plasat intr-o cavitate, colivie

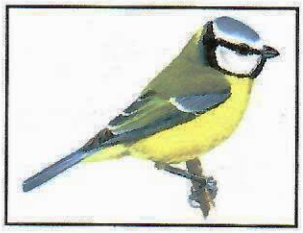

sau scorbura artificiala sau chiar intr-o cutie postala. Inlauntrul acestui adapost cuplul amenajeaza o cupa (un caus) din muschi si tapitat cu puf, pene, par, fiind construit pe la începutul primaverii. Aici sunt depuse 3-18 oua (în medie 9) în aprilie si/sau iunie (2 ponte pe an). Incubatia durează 13 - 14 zile, parintii ocupandu-se de cresterea puilor inca vreo 40 de zile. Frecventa hranirii la cuib poate

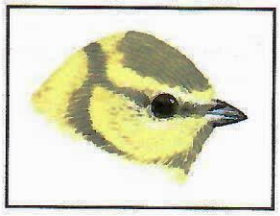
ajunge pana la obositorul travaliu de 900 de transporturi pe zi.

Pitigoiul albastru (*Parus caeruleus*)

- **Identificare** : Pitigoiul albastru se distinge de celelalte specii din aceeasi familie prin : caciulita albastra, o linie albastru închis ii traverseaza obrajii albi până la ceafa. Aripile si coada sunt albastrui, spatele gri-verzui. Burta este galbena cu o dungulita gri pe mijloc. Femela si puii au culori mai sterse decât masculul.

- **Cantec** : Pitigoiul albastru ciripeste necontenit un cantecel sasait, ascutit si fin, greu de reprodus sau imitat.
- **Habitat** : Aceasta specie se poate intalni in toate habitatele din regiune: gradini, livezi, parcuri, cranguri, paduri de foioase sau mixte, mai rar în molidisuri, pana la altitudinea de 1200 m.
- Comportament : Pitigoiul albastru isi cauta hrana in coroana copacilor. Iarna frecventeaza gradinile si hranitorile (cantine), emitand un sasait strident atunci cand alte pasari vin sa se ospateze alaturi de el. In ciuda taliei sale mici, este bataus si agresiv alungand intrusii care-i fac concurenta.

- **Cuibarire** : Pitigoiul albastru se reproduce din aprilie pana in iulie. Cuibul este amplasat intr-o cavitate (scorbura) sau o colivie artificiala. Acesta are forma unei cescute si este captusit cu muschi, puf si fire de lana. Ponta este constituita din 9-13 oua a caror incubatie nu depaseste 15 zile. Doar femela cloceste, masculul ocupandu-se de aprovizionarea familiei. Puii incep sa iasa din cuib si sa zboare dupa 19-20 de zile, dar raman legati de parinti inca 4 saptamani. Unele cupluri depun inca o ponta in luna iunie.
- **Regim alimentar** : Aceasta specie se hraneste in principal cu insecte, paianjeni, semincioare si fructe marunte. Omizile sunt vitale in perioada de reproducere. Iata de ce o singura pereche poate salva in sezonul de cuibarire o intreaga livada de omizi si alti daunatori.

Pitigoiul de bradet (*Parus ater*)

- **Identificare** - Cel mai mic membru al familiei pitigoilor (*Parus sp.*) cu un penaj caracteristic, foarte asemanator cu al pitigoiului mare : cap negru, obrajii albi si ca semn distinctiv o pata alba pe ceafa. Spatele este masliniu, iar partea inferioara a corpului are o culoare crem-rozalie.

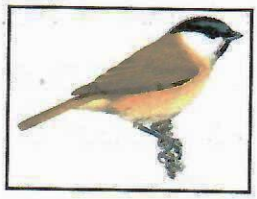
- **Cantecelul** de contact este un ciripit clar, melancolic: tiu-tiu-tiu !, uneori sisi-si, si-si-si (ca auselul sprancenat); strigatul de alarma este sacadat si vioi un soi de te-te, ti-ti, ptziu-ptziu-tiu !
- **Comportament**- Desi este sedentara specia intreprinde totusi deplasari eratice pentru a gasi proviziile de semincioare ascunse pentru zilele negre ale anotimpului alb ! Il intalnim in trupe mici in padurile de conifere si cele mixte, in parcuri, cranguri si gradini cu conifere.
- **Cuibul** este construit in scorburi cu intrari mici (3-4 cm. diametru) din muschi, puf vegetal, lana si par de animale. Ponta cuprinde 8-9 oua depuse intre lunile aprilie si iunie, incubatia durand 13-14 zile.

- **Regim alimentar**- Pitigoiul de bradet se hraneste cu insecte in timpul verii si semincioare diverse pe timp de iarna.

Pitigoiul sur (*Parus palustris*)

- **Identificare**- Specie destul de comuna, acolo unde exista copaci. Se recunoaste dupa calota neagra-lucioasa, obrajii albi, partea superioara a corpului gri-maronie, partea inferioara gri albicioasa. Seamana foarte mult cu pitigoiul de munte (*Parus montanus*) de care se deosebeste prin crestetul lucios si aripile colorate uniform, fara pata albicioasa si

barbita de sub cioc mai mica. Cel mai bine se poate deosebi in teren prin cantec.

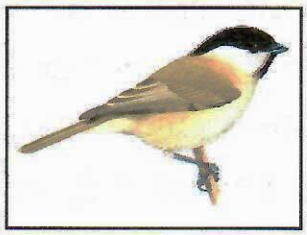
- **Cantec**- Glasul tipic consta dintr-o serie de sunete aspre, nazale: ptzi-ptzi , tiu-tiu, pci-pci. Cantecul este o serie de fraze melodice de genul : ci-ci-vi, tzi-tzi-vi, tzi-tzi-tze...datorita acestei melodii pitigusul nostru mai este poreclit in zona noastra si cicivara.
- **Habitat**- Aceasta specie poate fi intalnita in toate padurile de foioase, mai ales fag si stejar, dar si in cele mixte, in parcuri si gradini.
- **Comportament**- Ca toti pitigoii se alatura trupelor pluri-specifice (formate din mai multe specii) mai ales iarna, fiind un oaspe al cantinelor cu seminte; in celelalte anotimpuri poate fi vazut mai mult in perechi.
- **Cuibarire**- Cuibul se gaseste intr-o scorbura cu diametrul mic (3-4 cm.) ; este facut din muschi, invelit cu fibre diverse, puf si pene. In acest caus, femela depune 7-10 oua in intervalul aprilie-iunie, incubatia durand 13-14 zile.

- **Regim alimentar**- Pitigoiul calugaras, cum mai este numit din cauza vesmantului cenusiu si a beretei negre, se hraneste in principal cu insecte si paianjeni, cu diverse seminte si bobite salbatice in timpul iernii.

Pitigoiul de munte (*Parus montanus*)

Identificare. Acest pitigus cu cap negru seamana ca doua

picaturi de apa cu pitigoiul sur. Diferentierea nu este usoara chiar pentru expertii ornitologi, cantecelul fiind cel mai bun mijloc de identificare. Exista totusi cateva diferente intre cei doi gemeni : calota (caciulita) este neagra, fara luciu, barbita de sub cioc un pic mai mare si o pata mai albicioasa de-a lungul aripii. Este o specie mai nordica, care prefera regiunile impadurite mai inalte.

Cantec. Una din chemarile caracteristice este repetarea unei note ragusite (sunete lente, joase, nazale : gze-gze-gze), precedata uneori de cate-un tzi-tzi-tzi, caracteristic. Acest cantecel poate fi un element de diagnostic pentru a-l deosebi de pitigoiul sur. Cantecelul este un ciripit nu prea melodios format din note rare, clare si melancolice.

Habitat. Pitigoiul de munte ocupa padurile de foioase si masivele forestiere mixte in care subarboretul este des.

Comportament. Ca si celelalte specii de pitigusi, si

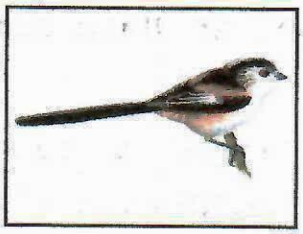

aceasta isi face provizii, pe care le ascunde in mici camarute de iarna. In acest anotimp, in ciuda sedentaritatii sale, specia cunoaste un usor eratism. Se aventureaza rar in gradini, fiind mai sperios si mai putin sociabil. In lunile de iarna puii zboara si se hranesc alaturi de parinti, toamna insa se intalnesc cu alti fartati in cete de cateva sute de indivizi.

Cuib. Familia rachitarului (cum mai este numit la noi si in zona Maramuresului) isi construieste cuibul, sapand o galerie mica intr-un trunchi putrezit de salcie, arin ori mesteacan, o cescuta alcatuita din rumegus, pene, puf si fibre de animale. Aici femela depune o ponta anuala unica formata din 6/9 oua albe patate cu ruginiu pe care le cloceste singura timp de aproape doua saptamani. Puii zboara din cuib dupa 17/18 zile.

Regim alimentar. Pitigoiul de munte consuma insecte, seminte si bobite salbatice. Declinul speciei este , se pare determinat de pradatorii care ataca si distrug cuiburile, dar s-a demonstrat ca igienizarea padurilor prin indepartarea arborilor putrezi, restrange considerabil locurile de cuibarit ale speciei.

Pitigoiul codat (*Aegithalos caudatus*)

Identificare. Incantatoare pasare cu corp rotund si coada lunga de unde i se trage si numele. Spatele ii este negricios, burtica si capsorul sunt albe, tartita si umerii aripilor sunt rozalii. In ciuda numelei, apartine unei familii diferite de cea a pitigoilor adevarati. (Aegithalide).

Cantecul este un zumzet tremolat : tzirr-tzirrr-tcirrr! in serii subtirele si rapide.

Habitat. Specia frecventeaza padurile de foioase cu subarboret dens, crangurile, livezile si parcurile.

Comportament. Inafara perioadei de cuibarit, pitigoiul codat este vazut in grupuri familiale (6-12 indivizi), cutreierand copacii din creanga-n creanga, si din scoarta-n scoarta in cautarea paianjenilor si a unor insecte marunte.

Cuib. Cuibul este construit din muschi, licheni, pene si puf, toate lipite cu panza de paianjen. Pentru tapitarea unui singur cuib, pitigoiul codat aduna peste 2000 de pene adunate din vecinatatea cuibului. In acest cuib in forma de manusa (cimpoi dupa parerea altora) pitigusul codat depune 8-12 oua, in perioada aprilie-iunie, incubatia durand 13/14 zile.

Regim alimentar. Acest « fals » pitigoi se hraneste in special cu insecte si paianjeni, dar ciuguleste si semincioare in timpul iernii, frecventand cantinele celor indragostiti de pasari.

Pitigoiul pungar/boicus (*Remiz pendulinus*)

Identificare.Cele doua sexe ale acestei specii prezinta

mici diferente :masculul in penaj nuptial este viu colorat in caramiziu, gri si negru, in timp ce penajul femelei este un pic mai sters, spatele caramiziu deschis spre ocru, capsorul gri, burtica galben rozalie, iar masca neagra « a la Zorro » este mai subtirica.

Cantecul este un tril cu note clare si dulci (blande), iar strigatul de alarma un tiui-tiui-tiui ori un tie-tie sasait.

Locuitor al luncilor de rau, al deltelor, al malurilor de ape cu salcii, arini, ulmi si vegetatie agatatoare.

Comportament. Agatator acrobat, mare « pungas », pitigoiul pungar, numit asa din cauza infatisarii cuibului, poate ramane agatat (suspendat) de-un firicel chiar si cu un singur piciorus. Specie eratica, acest pitigoi vagabondeaza de colo-colo. Se pare totusi ca populatiile din nord si est intreprind migratii spre regiunile mai calde din Europa, mai ales atunc cand iernile din zonele de cuibarit sunt foarte aspre.

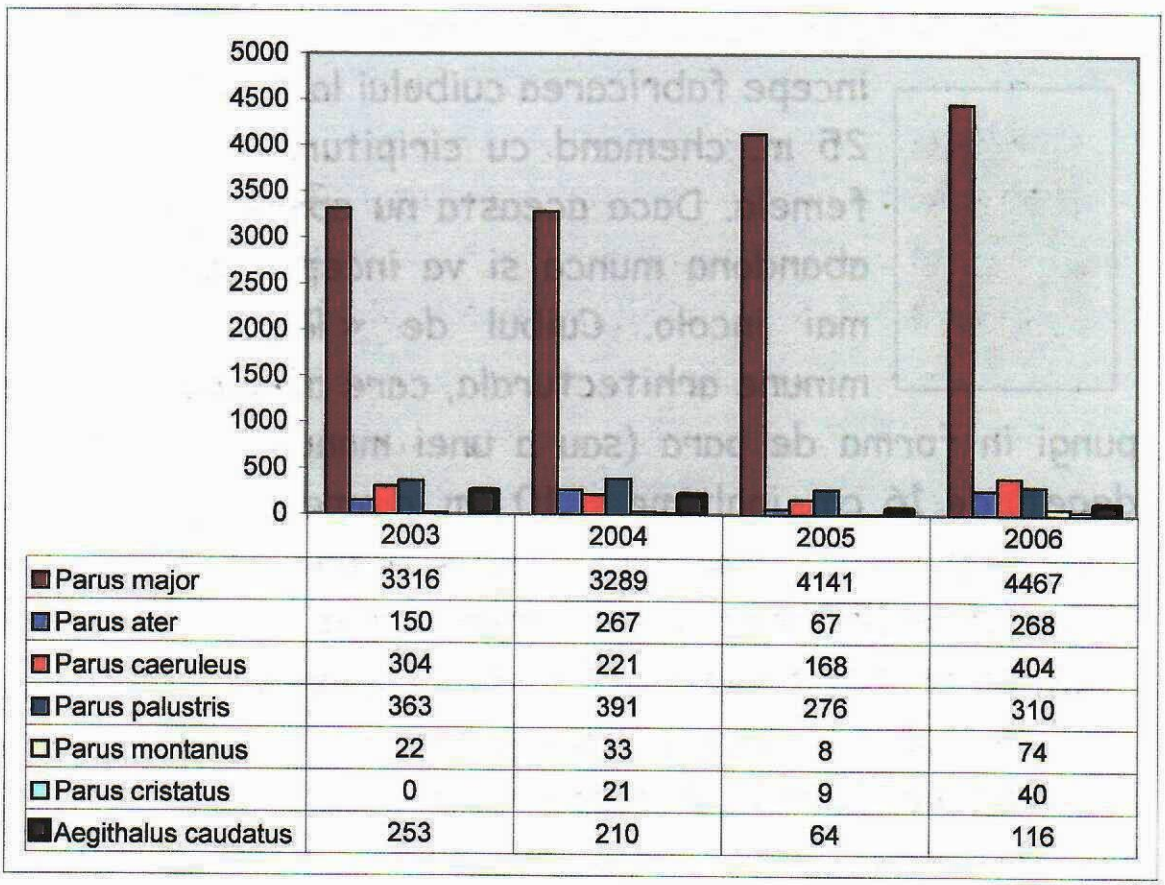
Cuib. Barbatusul alege copacul (salcie, plop) in care va

incepe fabricarea cuibului la o inaltime de 3-25 m. chemand cu ciripituri necontenite o femela. Daca aceasta nu apare, masculul va abandona munca si va incepe un altul ceva mai incolo. Cuibul de « Remiz » este o minune arhitecturala, care are aspectul unei pungi in forma de para (sau a unei manusi cu un singur deget) de 16 cm. inaltime si 10 cm. diametru. Cuibul este suspendat deasupra unei nuieluse flexibile deasupra apei. Materialele utilizate sunt : fibre si puf vegetal, par si lana, toate tesute intr-un postav compact. Cuibul este prelungit cu o intrare laterala, asemanatoare cu degetul mare al unei manusi. Aceasta lucrare cere 12-14 zile de munca asiduua. La sfarsitul lui aprilie si inceputul lui mai, femela a aranjat in interiorul cuibului 5-7 oua albe in greutate de 0,95 g ?. Ea cuibareste singura, alungand barbatusul, care va incepe construirea celui de-al doilea (uneori chiar al treilea) cuib pentru a atrage si alte

femele. Puisorii mici si orbi sunt hraniti de femela, aceasta intretinand si curatenia cuibului. In perioada in care puii incep sa zboare, cuibul incepe sa se deterioreze si sa se deformeze ; acessta mai este folosit drept culcus inca vreo 15/20 de zile, apoi acessta este parasit.

Regim alimentar. Insecte, larve, omizi mai ales in perioada cuibaritului, seminte diverse in timpul iernii.

	2003	2004	2005	2006
Parus major	3316	3289	4141	4467
Parus ater	150	267	67	268
Parus caeruleus	304	221	168	404
Parus palustris	363	391	276	310
Parus montanus	22	33	8	74
Parus cristatus	0	21	9	40
Aegithalus caudatus	253	210	64	116

Pitigoi din toata lumea

1. Pitigoiul cu aripi albe (*Parus nuchalis*)
2. Pitigoiul cu barbita (*P.palustris hypermelaena*)
3. Pitigoiul cu spate alb (*P.leuconotus*)
4. Pitigoiul brun (*P.rufescens*)
5. Pitigoiul pestrit (*P.spilonotus*)
6. Pitigoiul cu epoleti (*P.leucomelas*)
7. Pitigoiul cu frunte alba (*P.semilarvatus*)
8. Pitigoiul cu gusa rosie (*P.fringillinus*)
9. Pitigoiul cu obraji galbeni (*P.xanthogenys*)
10. Pitigoiul cu ceafa rosie (*P.rufonuchalis*)
11. Pitigoiul cu ochii galbeni (*P.pallidiventris*)
12. Pitigoiul cu creasta neagra *(P.atricristatus*)
13. Pitigoiul cu gusa galbena (*P.flavipectus*)
14. Pitigoiul cu sprancene albe (*P.superciliosus*)
15. Pitigoiul cu cap castaniu (*P.hudsonicus*)
16. Pitigoiul cu cap negru (*P.atricapillus*)
17. Pitigoiul cu burta alba (*P.albiventris*)
18. Pitigoiul cu burta gri (*P.griseiventris*)
19. Pitigoiul cu burta striata (*P.fasciiventer*)
20. Pitigoiul arlechin (*P.wollweberi*)
21. **Pitigoiul azuriu** (*P.cyanus*)-Eur
22. Pitigoiul bicolor (*P.bicolor*)
23. **Pitigoiul albastru** (***P.caeruleus***)- Anies
24. **Pitigoiul de munte** (***P.montanus***)- Anies
25. Pitigoiul suriu (*P.cinerascens*)
26. **Pitigoiul mare** (***P.major***) -Anies

27.Pitigoiul cu spate rosu (*P.rubidiventris*)
28.Pitigoiul din Carolina *(P.carolinensis*)
29.Pitigoiul din Carp (*P.carpi)*
30.Pitigoiul lui David (*P.davidi*)
31.Pitigoiul din Fuerteventura (*P.c.degener)*
32.Pitigoiul din Gambel (*P.gambeli*)
33.Pitigoiul din Palawan (*P.amabilis*)
34.Pitigoiul din Palma (*P.c.ombrosius*)
35.Pitigoiul din Taiwan (*P.holsti*)
36.Pitigoiul din Tenerife (*P.c.teneriffae*)
37.Pitigoiul din Vigors (*P.melanolophus*)
38.Pitigoiul de mesteacan (*P.dichrous)*
39.Pitigoiul din Turkestan (*P.bokharensis*)
40.Pitigoiul elegant (*P.elegans)*
41.Pitigoiul fumuriu (*P.funereus*)
42.Pitigoiul galonat (*P.guineensis*)
43.Pitigoiul gratios (*P.venustulus)*
44.Pitigoiul sur mexican (*P.scateri*)
45.**Pitigoiul motat** ***(P.cristatus)*** - Anies
46.**Pitigoiul lapon (*P.cinctus)*** -Eur
47.**Pitigoiul de livada (*P.lugubris*)** -Rom.
48.Pitigoiul magrebian (*P.c.ultramarinus)*
49.Pitigoiul modest (*Sylviparus modestus*)
50.Pitigoiul alpin (*P.monticolus*)
51.Pitigoiul negru *(P.niger)*
52.**Pitigoiul de bradet (*P.ater*)** -Anies
53.**Pitigoiul sur (*P.palustris*)** -Anies
54.Pitigoiul cernit *(P.afer)*
55.Pitigoiul somalian *(P.thruppi*)

56.Pitigoiul sultan (*Melanochlora sultanea)*
57.Pitigoiul albicios (*P.inornatus)*
58.Pitigoiul dungat (*P.varius*)
59.Pitigoiul striat (*Pholidornis rushiae*)

Remizide

60.Boicus cu frunte galbena (*Anthoscopus flavifrons*)
61.Boicus cu burta galbena (*A.parvulus*)
62.Boicusul lui Carol *(A.caroli*)
63.Boicusul din China (*Remiz consobrinus*)
64.Boicusul din Roungoue (*Anthoscopus sylviella*)
65.Boicusul de Sudan (*A.punctifrons*)
66.Boicusul pitic (*A.minutus*)
67.Boicusul-soricel (*A.musculus*)
68.Boicusul cu cap rosu (*Cephalopyrus flammiceps*)
69.Boicusul cu coroana (*Remiz pendulinus coronatus*)
70.**Boicusul pungar** (***Remiz pendulinus***) -Anies !

Aegithalide

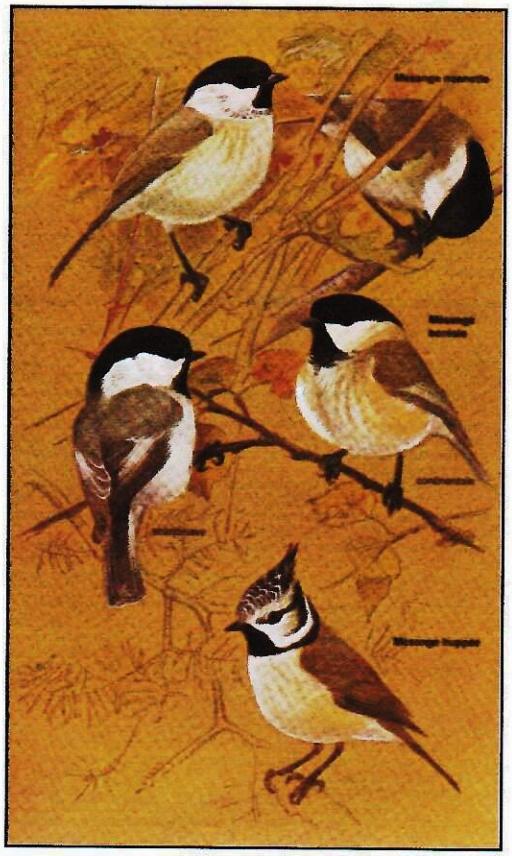
71.Pitigoiul codat cu gat alb (*Aegithalos fuliginosus*)
72.Pitigoiul codat cu gusa alba (*A.niveogularis*)
73.Pitigoiul codat cu obraji albi (*A.leucogenys)*
74.**Pitigoiul codat** (***A.caudatus)*** - Anies
75.Pitigoiul codat cu cap roscat (*A.concinnus)*
76.Pitigoiul c. de tufis (*Psaltriparus minimus*)
77.Pitigoiul lui Blyth (*Aegithalos iouschistos*)
78.Pitigoiul c. mascat (*Psaltriparus minimus melanotis*)

79.Pitigoiul codat pitic (*Psaltria exilis*)

Timalide

80.**Pitigoiul mustacios (*Panurus biarmicus*)** -Rom

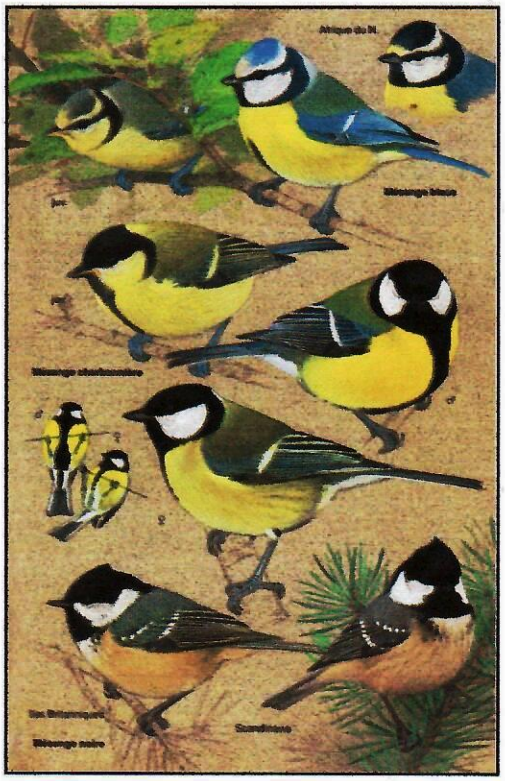
Nb. Specii europene de pitigoi -**cele boldate exista in Romania,** iar cele subliniate traiesc in M-tii Rodnei.

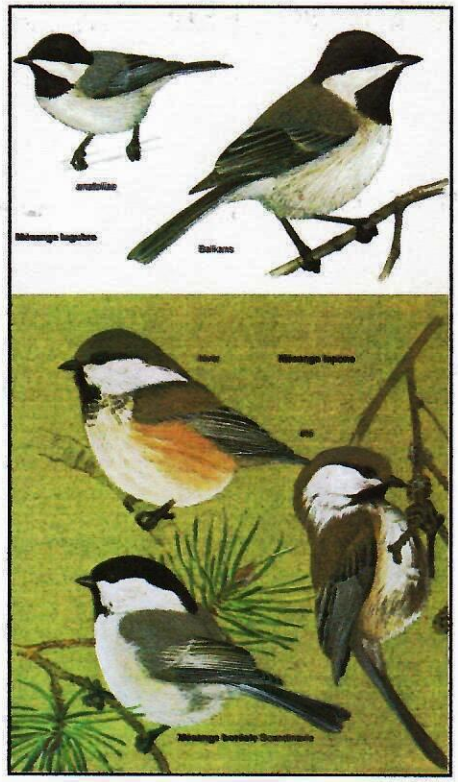
Plansa I

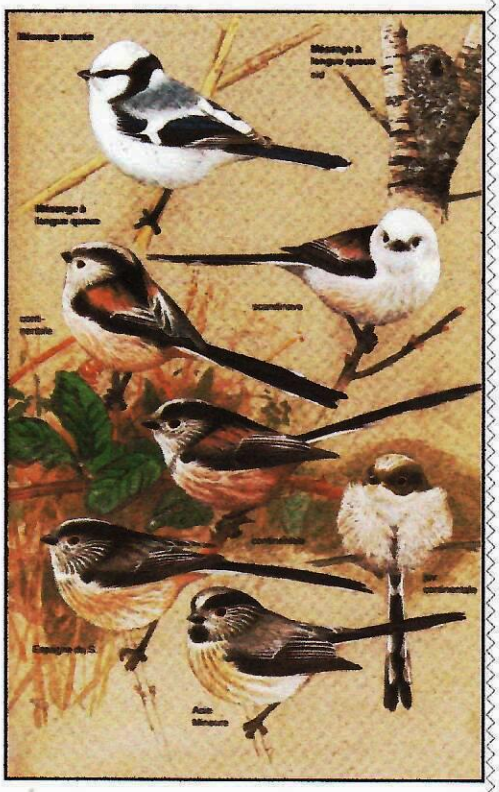
Plansa II

Plansa III

Plansa IV

Plansa V

Plansa I : ***Parus palustris / Parus montanus /Parus cristatus ;***
Plansa II : ***Panurus biarmicus / Remiz pendulinus ;***
Plansa III : ***Parus caeruleus /Parus major / Parus ater;***
Plansa IV : ***Parus lugubris /Parus cinctus ;***
Plansa V : *Parus cyanus* ***/ Aegithalos caudatus*** *;*

LE CLUB ORNITHO-ROUMAIN LES TARINS

Text si fotografii : Invatator Hoza Ilie
Tehnoredactare si design : Prof. Gyorgy Attila
Hoza Aurelian